

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
معاونت پژوهش
عنوان

ویژگی های سخن گفتن از منظر قرآن کریم

استاد راهنما

حجه الاسلام و المسلمین جناب آقای سید احمد فقیهی

استاد مشاور

حجه الاسلام و المسلمین جناب آقای میثم تارم

نگارنده

فهیمة نجفی

سال تدوین

۱۳۹۷

صور تجلسه دفاعیه پایان نامه سطح سه

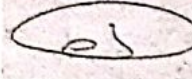

مرکز تخصصی زینب کبری «سلام الله علیها» سطح سه

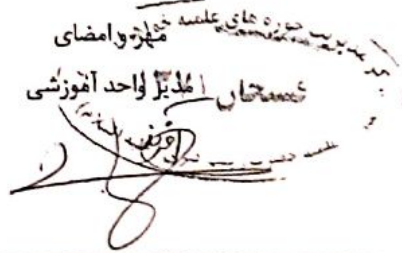
با تأییدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف جلسه دفاع از پایان نامه سطح سه سرکار خانم فهیمه نجفی فرزند محمد نارای کد ملی ۳۰۵۱۳۸۰۷۷۶ شماره طلبگی ۸۸۱۳۱۱۰۱۴۲ با عنوان ویژگی های سخن گفتن از منظر قرآن کریم روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۷/۶/۱۳ و در ساعت: ۰۸:۰۰ در محل مرکز مدیریت با حضور اعضای محترم هیأت داوران برگزار شد.

الف) پایان نامه بدون نیاز به اصلاحات با امتیاز زیر پذیرفته شد:

امتیاز	به حروف	به عدد	عناوین امتیازات
عالی	هجده و پنجاه صدم	۱۸.۵۰	میانگین امتیازات هیأت داوران از ۲۰

امضای هیأت داوران:

عناوین	نام و نام خانوادگی	امضاء	توضیحات
راهنما	سید احمد فقیهی		
مشاور	میثم تارم	...	
داور	علی زینتی		جلسه دفاع برگزار شد
دبیر جلسه	مدیریت استان کرمان		

چکیده

عنوان پایان نامه حاضر "ویژگی های سخن گفتن از منظر قرآن" است که با روش توصیفی و با فیش برداری از منابع کتابخانه ای و سایت های معتبر، تدوین شده است. با توجه به این که سخن گفتن از مهمترین افعال اختیاری انسان و یکی از عوامل اصلی در شقاوت و سعادت انسان است، هدف پژوهش حاضر دانستن ویژگی های سخن گفتن مطلوب و نامطلوب است. اینکه از نظر قرآن کریم سخن گفتن چه ویژگی هایی دارد سوال اصلی این تحقیق است و در آن محقق ضمن بیان بایدها و نبایدهای گفتاری، به ویژگی های سخن گفتن با توجه به مخاطبان خاص پرداخته است و به دنبال این اهداف نتایجی را به دست آورده است که از جمله: ۱- بایدهای گفتاری صریح عبارتند از: قول معروف، قول سدید، قول حسن و احسن، قول لین و..... ۲- بایدهای گفتاری انتزاعی مانند: سلام کردن، موعظه و نصیحت، امر به معروف و نهی از منکر و..... ۳- بعضی از نبایدهای گفتاری صریح شامل: منت گذاشتن، غیبت کردن، نجوا و..... ۴- نبایدهای گفتاری انتزاعی نیز شامل: دروغ گفتن، تهمت زدن، سخن چینی و..... ۵- سخن گفتن با مخاطبان خاص در بر گیرنده دو دسته کلی، خانواده که شامل: سخن گفتن والدین و فرزندان و همسران است و اجتماع هم در بر گیرنده سخن گفتن با بزرگان دین، استاد و شاگرد و نامحرم است.

کلیدواژه ها : قرآن، سخن، سخن گفتن، منظر، ویژگی.

«فهرست مطالب»

مقدمه.....	۱
بخش اول: کلیات و مفاهیم	
فصل اول: کلیات	
۱- تبیین مسأله پژوهش.....	۴
۲- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۴
۳- اهداف تحقیق.....	۸
۴- تاریخچه و پیشینه پژوهش.....	۹
۴-۱- پیشینه خاص.....	۹
۴-۲- پیشینه عام.....	۹
۵- سؤال اصلی پژوهش.....	۱۰
۶- سؤالهای فرعی پژوهش.....	۱۰
۷- پیش فرضهای پژوهش.....	۱۰
۸- فرضیه های پژوهش.....	۱۰
۹- مفاهیم و متغیرها.....	۱۱
۱۰- روش تحقیق.....	۱۱
۱۱- سازماندهی پژوهش (شامل بخشها، فصلها و گفتارها).....	۱۱
۱۲- مشکلات و محدودیتهای تحقیق.....	۱۲

فصل دوم: مفهوم شناسی

مقدمه.....	۱۴
۱-ویژگی.....	۱۴
۲-سخن.....	۱۴
۳-سخن گفتن.....	۱۵
۴-منظر.....	۱۵

بخش دوم: بایدها و نبایدهای گفتاری از منظر قرآن

فصل اول: بایدهای گفتاری از منظر قرآن

مقدمه.....	۱۸
گفتار اول: بایدهای گفتاری تصریح شده در آیات قرآن.....	۱۸
۱. قول معروف.....	۱۹
۱-۱- معروف در لغت.....	۱۹
۱-۲- قول معروف در اصطلاح.....	۱۹
۱-۳- مصادیق قول معروف در قرآن.....	۲۰
۲. قول سدید.....	۲۱
۲-۱- سدید در لغت.....	۲۱
۲-۲- قول سدید در اصطلاح.....	۲۱
۲-۳- مصادیق قول سدید در قرآن.....	۲۲
۳. قول حسن و أحسن.....	۲۳
۳-۱- حسن و أحسن در لغت.....	۲۳

- ۲-۳- قول حسن و أحسن در اصطلاح..... ۲۴
- ۳-۳- مصادیق قول حسن و أحسن در قرآن..... ۲۴
۴. قول لّین..... ۲۶
- ۴-۱- لّین در لغت..... ۲۶
- ۴-۲- قول لّین در اصطلاح..... ۲۶
- ۴-۳- مصداق قول لّین در قرآن..... ۲۶
۵. قول کریم..... ۲۹
- ۵-۱- کریم در لغت..... ۲۹
- ۵-۲- قول کریم در اصطلاح..... ۲۹
- ۵-۳- مصداق قول کریم در قرآن..... ۳۰
۶. قول میسور..... ۳۱
- ۶-۱- میسور در لغت..... ۳۱
- ۶-۲- قول میسور در اصطلاح..... ۳۱
- ۶-۳- مصداق قول میسور در قرآن..... ۳۲
۷. قول بلیغ..... ۳۳
- ۷-۱- بلیغ در لغت..... ۳۴
- ۷-۲- قول بلیغ در اصطلاح..... ۳۴
- ۷-۳- مصداق قول بلیغ در قرآن..... ۳۴
۸. قول عدل..... ۳۵
- ۸-۱- عدل در لغت..... ۳۶
- ۸-۲- مصداق قول عدل در قرآن..... ۳۶

- گفتار دوم: بایدهای گفتاری انتزاعی..... ۳۸
۱. آغاز سخن با نام خدا..... ۳۸
- ۱-۲- مصادیق آغاز سخن با نام خدا در قرآن..... ۳۹
۲. سلام کردن..... ۴۰
- ۱-۲- سلام در لغت..... ۴۰
- ۲-۲- سلام در اصطلاح..... ۴۰
- ۳-۲- مصادیق سلام در قرآن..... ۴۰
۳. موعظه و نصیحت..... ۴۲
- ۱-۳- موعظه و نصیحت در لغت..... ۴۲
- ۲-۳- موعظه و نصیحت در اصطلاح..... ۴۳
- ۳-۳- مصادیق موعظه و نصیحت در قرآن..... ۴۳
۴. امر به معروف و نهی از منکر..... ۴۴
- ۱-۴- معروف و منکر در لغت..... ۴۴
- ۲-۴- معروف و منکر در اصطلاح..... ۴۴
- ۳-۴- مصادیق امر به معروف و نهی از منکر در قرآن..... ۴۵
۵. توصیه به صبر و حق..... ۴۷
- ۱-۵- صبر و حق در لغت..... ۴۷
- ۲-۵- صبر و حق در اصطلاح..... ۴۷
- ۳-۵- مصادیق توصیه به صبر و حق در قرآن..... ۴۸
- ۴-۵- فرق بین امر به معروف و توصیه به حق و صبر..... ۴۹
۶. راستگویی..... ۴۹

.....
۵۰.....	۲-۶- مصادیق راستگویی در قرآن.....
۵۱.....	۷. اصلاح ذات البین.....
۵۱.....	۷-۱- اصلاح ذات البین در لغت.....
۵۱.....	۷-۲- اصلاح ذات البین در اصطلاح.....
۵۱.....	۷-۳- مصادیق اصلاح ذات البین در قرآن.....
۵۳.....	۸ فصاحت در کلام.....
۵۳.....	۸-۱- فصاحت در لغت.....
۵۳.....	۸-۲- فصاحت در اصطلاح.....
۵۴.....	۸-۳- مصادیق فصاحت در کلام در قرآن.....
۵۵.....	۹. نتیجه.....

فصل دوم: نبایدهای گفتاری از منظر قرآن

۵۷.....مقدمه.....
۵۷.....گفتار اول: نبایدهای گفتاری تصریح شده در آیات قرآن.....
۵۷.....۱. منت گذاشتن.....
۵۸.....۱-۱- منت گذاشتن در لغت.....
۵۸.....۱-۲- منت گذاشتن در اصطلاح.....
۵۸.....۱-۳- مصادیق منت گذاشتن در قرآن.....
۶۰.....۲. غیبت کردن.....
۶۰.....۲-۱- غیبت در لغت.....
۶۰.....۲-۲- غیبت در اصطلاح.....

- ۶۱..... ۳-۲- مصداق غیبت کردن در قرآن
- ۶۳..... ۳. نجوا
- ۶۳..... ۳-۱- نجوا در لغت
- ۶۳..... ۳-۲- نجوا در اصطلاح
- ۶۴..... ۳-۳- مصادیق نجوا در قرآن
- ۶۶..... ۴. منازعه
- ۶۶..... ۴-۱- منازعه و جدل در لغت
- ۶۷..... ۴-۲- منازعه و جدل در اصطلاح
- ۶۷..... ۴-۳- مصادیق منازعه و جدل در قرآن
- ۶۸..... ۵. عیب جویی
- ۶۹..... ۵-۱- عیب جویی در لغت و اصطلاح
- ۶۹..... ۵-۲- مصداق عیب جویی در قرآن
- ۷۰..... ۶. لقب زشت
- ۷۱..... ۶-۱- لقب در لغت و اصطلاح
- ۷۱..... ۶-۲- مصداق لقب زشت دادن در قرآن
- ۷۲..... ۷. فحش و ناسزا
- ۷۲..... ۷-۱- فحش در لغت
- ۷۲..... ۷-۲- فحش در اصطلاح
- ۷۲..... ۷-۳- مصادیق فحش در قرآن
- ۷۵..... ۸. مسخره کردن
- ۷۵..... ۸-۱- مسخره کردن در لغت

- ۷۵..... ۲-۸- مسخره کردن در اصطلاح
- ۷۵..... ۳-۸- مصداق مسخره کردن در قرآن
- ۷۶..... ۹- خودستایی
- ۷۷..... ۱-۹- خودستایی در لغت
- ۷۷..... ۲-۹- خودستایی در اصطلاح
- ۷۷..... ۳-۹- مصادیق خودستایی در قرآن
- ۷۹..... گفتار دوم: نبایدهای گفتاری انتزاعی
- ۷۹..... ۱- دروغ گفتن
- ۷۹..... ۱-۱- دروغ در لغت
- ۷۹..... ۲-۱- دروغ در اصطلاح
- ۸۰..... ۳-۱- مصادیق دروغ گفتن در قرآن
- ۸۲..... ۲- تهمت زدن
- ۸۲..... ۱-۲- تهمت (و واژه های مرتبط) در لغت
- ۸۳..... ۲-۲- تهمت (و واژه های مرتبط) در اصطلاح
- ۸۳..... ۳-۲- مصادیق تهمت در قرآن
- ۸۵..... ۳- سخن چینی
- ۸۵..... ۱-۳- سخن چینی در لغت
- ۸۵..... ۲-۳- سخن چینی در اصطلاح
- ۸۶..... ۳-۳- مصادیق سخن چینی در قرآن
- ۸۶..... ۴- تفاخر
- ۸۷..... ۱-۴- تفاخر در لغت و اصطلاح

۸۷	۲-۴- مصادیق تفاخر در قرآن.....
۸۷	۳-۴- تمایز بین تفاخر و ذکرِ نِعَمِ الهی.....
۸۸	۵. افشای سرّ.....
۸۹	۱-۵- افشای سرّ در لغت.....
۸۹	۲-۵- افشای سرّ در اصطلاح.....
۸۹	۳-۵- مصادیق افشای سرّ در قرآن.....
۹۲	۶. شایعه پراکنی.....
۹۲	۱-۶- شایعه در لغت.....
۹۲	۲-۶- شایعه در اصطلاح.....
۹۳	۳-۶- مصادیق شایعه پراکنی در قرآن.....
۹۶	۷. امر به منکر و نهی از معروف.....
۹۶	۱-۷- منکر و معروف در لغت و اصطلاح.....
۹۶	۲-۷- مصادیق امر به منکر و نهی از معروف در قرآن.....
۹۹	۸. تکلم بدون علم.....
۹۹	۱-۸- مصادیق تکلم بدون علم در قرآن.....
۱۰۰	۹. تناقض در گفتار و عمل.....
۱۰۰	۱-۹- مصادیق تناقض در گفتار و عمل در قرآن.....
۱۰۲	۱۰. نتیجه.....

بخش سوم: سخن گفتن با دیگران بر اساس نوع مخاطب

فصل اول: سخن گفتن در بین اعضای خانواده

۱۰۴	مقدمه.....
-----	------------

گفتار اول: سخن گفتن والدین و فرزندان با یکدیگر.....	۱۰۵
۱. سخن گفتن با والدین.....	۱۰۵
۱-۱- سخن گفتن با والدین در قرآن.....	۱۰۵
۲. سخن گفتن با فرزندان.....	۱۰۷
۲-۱- سخن گفتن با فرزندان در قرآن.....	۱۰۷
گفتار دوم: سخن گفتن همسران با یکدیگر.....	۱۰۹
۱. سخن گفتن همسران با یکدیگر.....	۱۰۹
۱-۱- سخن گفتن با همسر در قرآن.....	۱۱۰

فصل دوم: سخن گفتن در بین افراد اجتماع

مقدمه.....	۱۱۲
گفتار اول: سخن گفتن با بزرگان دین.....	۱۱۲
سخن گفتن با بزرگان دین در قرآن.....	۱۱۲
گفتار دوم: سخن گفتن استاد و شاگرد با یکدیگر.....	۱۱۶
۱. سخن گفتن شاگرد با استاد.....	۱۱۶
۱-۱- سخن گفتن شاگرد با استاد در قرآن.....	۱۱۶
۲. سخن گفتن استاد با شاگرد.....	۱۱۹
۲-۱- سخن گفتن استاد با شاگرد در قرآن.....	۱۱۹
گفتار سوم: سخن گفتن با نامحرم.....	۱۲۰
۱. سخن گفتن زن با مرد نامحرم.....	۱۲۰
۱-۱- سخن گفتن زن با مرد نامحرم در قرآن.....	۱۲۱
۲. سخن گفتن مرد با زن نامحرم در قرآن.....	۱۲۳

۱۲۴	۳. شوخی کردن با نامحرم
۱۲۵	گفتار چهارم: سخن گفتن با منکران دین
۱۲۶	سخن گفتن با منکران دین در قرآن
۱۲۹	خاتمه: نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۲۹	۱- نتیجه گیری
۱۳۲	۲- پیشنهادات
۱۳۳	فهرست منابع
۱۳۳	منابع فارسی
۱۳۶	منابع عربی
۱۳۹	مقالات و پایان نامه
۱۴۰	منابع دیجیتالی بازدید شده